

UPUTSTVO
o radu biračkog odbora na biračkom mjestu na kojem se provodi
Pilot projekat 1 – Autentifikacija birača i transmisija rezultata

Sarajevo, august 2024. godine

Na osnovu člana 2.9 stav (1) tačke 2. i 8, Izbornog zakona Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj: 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22, 51/22, 67/22 i 24/24) a u skladu s članom 10 stav (3) i članom 15. stav (5) Uputstva o provođenju pilot projekata na Lokalnim izborima 2024. godine uz upotrebu izbornih tehnologija ("Službeni glasnik BiH", broj: 31/24), Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je na 59. sjednici, održanoj 29.08.2024. godine, donijela

UPUTSTVO

o radu biračkog odbora na biračkom mjestu na kojem se provodi Pilot projekat 1 – Autentifikacija birača i transmisija rezultata

Član 1.

(Primjena)

Uputstvom o radu biračkog odbora na biračkom mjestu gdje se provodi Pilot projekat – Autentifikacija birača i transmisija rezultata (u daljnjem tekstu: Uputstvo) utvrđuje se:

- a) način provođenja pilot projekta
- b) vrijeme i način predaje tehničke opreme za provođenje pilot projekta izbornoj komisiji
- c) način osiguranja opreme i način zaštite podataka birača i izbornih rezultata
- d) vrijeme i način testiranja aplikacija za autentifikaciju birača i transmisiju izbornih rezultata
- e) postupak instaliranja tehničke opreme na biračkom mjestu
- f) postupak biračkog odbora kada operater ne može da nastavi svoj rad na biračkom mjestu
- g) postupak autentifikacije birača
- h) postupak operatera kada birač ne može da potvrdi identitet putem autentifikacije
- i) postupak biračkog odbora kod nemogućnosti autentifikacije birača i transmisije izbornih rezultata
- j) način pristupa, ovlaštenja i dodjela korisničkih prava za rad na aplikaciji transmisija izbornih rezultata
- k) unos podataka na izborni dan
- l) unos izbornih rezultata za načelnika općine
- m) unos izbornih rezultata za općinsko vijeće/skupštinu općine
- n) objava izbornih rezultata
- o) povrat tehničke opreme izbornoj komisiji
- p) povrat tehničke opreme Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine.

Član 2.

(Pojmovi)

Pojedini izrazi korišteni u ovom Pravilniku znače:

1. „Glavni operater“, je lice koje u osnovnoj izbornoj jedinici pruža stručnu tehničku pomoć operateru u postupku rješavanja svih problema koji nastanu u procesu provođenja Pilot projekta;

2. „Operater“, je lice koje koristi tehničku opremu u procesu Autentifikacije birača i transmisije izbornih rezultata;

3. „**Sigurni tunel**“, je komunikacioni sistem, uspostavljen putem telekom operatera u BiH, koji omogućava razmjenu podataka s prijenosnog računara na biračkom mjestu i servera u Centralnoj izbornoj komisiji BiH i Agenciji za identifikacione/identifikacijske dokumente/isprave evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine (IDDEEA) uz punu zaštitu podataka;

4. „**Supervizor**“, je lice imenovano od strane izborne komisije koje u aplikaciji za „Unos izbornih rezultata JIIS BiH“ prati unos izbornih rezultata i mijenja izborne rezultate u slučaju pogrešnog unosa.

Član 3.

(Provođenje Pilot projekta)

(1) Tehnička oprema omogućava uspostavu komunikacije aplikacije za autentifikaciju birača i aplikacije za transmisiju izbornih rezultata sa serverom Centralne izborne komisije BiH i serverom Agencije za identifikacione/identifikacijske dokumente/isprave evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine (IDDEEA).

(2) Komunikacija iz stava (1) ovog člana se uspostavlja „Sigurnim tunelom“ telekom operatera u Bosni i Hercegovini kako bi svi podaci koji budu u postupku rada bili zaštićeni.

Član 4.

(Predaja tehničke opreme izbornoj komisiji)

(1) Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine, najkasnije 10 (deset) dana prije dana održavanja izbora, predaje izbornoj komisiji u njenom sjedištu tehničku opremu za provođenje pilot projekta.

(2) Izborna komisija je obavezna da prilikom prijema izbornog materijala osigura jednog operatera koji će provjeriti ispravnost opreme, na način da će prvo provjeriti da li je sva oprema kompletna, te provjeriti svaki prijenosni računar tako što će ga pokrenuti da radi. Ukoliko računar ne može da se pokrene da radi, izborna komisija će odmah obavijestiti Centralnu izbornu komisiju Bosne i Hercegovine o tome.

(3) Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je obavezna da, u roku od 2 (dva) dana, zamijeni prijenosni računar koji se ne može pokrenuti da radi s novim prijenosnim računarom.

Član 5.

(Osiguranje opreme i zaštita podataka birača i izbornih rezultata)

(1) Izborna komisija je obavezna tehničku opremu, nakon preuzimanja od Centralne izborne komisije BiH, skladištiti u zaključanom prostoru čiji ključ je sve vrijeme kod predsjednika izborne komisije.

(2) Tehnička oprema iz stava (1) ovog člana će, uz nadzor izborne komisije, biti korištena prilikom testiranja aplikacija za autentifikaciju birača i transfer izbornih rezultata.

(3) Operater, iz člana (10) Uputstva o provođenju pilot projekata na Lokalnim izborima 2024. godine uz upotrebu izbornih tehnologija, je jedino ovlašteno lice koje ima prava za rad na aplikacijama za autentifikaciju birača i transmisiju izbornih rezultata.

(4) Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine će u svim osnovnim izbornim jedinicama gdje se provodi pilot projekat imenovati jednog ili dva operatera više u odnosu na broj biračkih mjesta na kojima se provode izbori, koji će biti u rezervi u slučaju da neki od operatera mora da napusti biračko mjesto.

(5) Na prijenosni računar nije dozvoljeno uključiti niti jedan drugi medij osim USB sticka telekom operatera za uspostavu sigurnosnog tunela za prijenos podataka. Isto tako s prijenosnog računara nije dozvoljen pristup internetu. Predsjednik biračkog odbora je obavezan da za sve vrijeme rada tehničke opreme na biračkom mjestu vrši nadzor nad tehničkom opremom kako se ne bi ista koristila u druge svrhe osim propisanih.

Član 6.

(Vrijeme i način testiranja aplikacija za autentifikaciju birača i transmisiju izbornih rezultata)

(1) Operateri iz člana 5 stav (3) ovog Uputstva, su obavezni da najkasnije 5 (pet) dana prije dana održavanja izbora, prema planu koji će izraditi izborna komisija, instaliraju opremu i izvrše testiranje aplikacija za autentifikaciju birača i transmisiju rezultata. Plan testiranja aplikacija za autentifikaciju birača i transmisiju rezultata izborna komisija dostavlja Centralnoj izbornoj komisiji BiH.

(2) Centralna izborna komisija BiH će osigurati da u vrijeme iz stava (1) ovog člana serveri Centralne izborne komisije BiH i Agencije za identifikacione / identifikacijske dokumente / isprave, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine (IDDEEA), budu u funkciji kako bi se moglo izvršiti testiranje aplikacija, kao i osoblje koje će pružiti podršku u slučaju problema kod instaliranja tehničke opreme kao i logovanja na aplikacije.

(3) Operateri će, uz prisustvo izborne komisije svaki za svoj prijenosni računar, instalirati opremu, pokrenuti USB stick za uspostavu „Sigurnosnog tunela“ i testirati aplikacije za autentifikaciju birača i transmisiju izbornih rezultata.

(4) Za potrebe testiranja aplikacije za autentifikaciju birača izborna komisija je dužna osigurati dva ili tri lica čije je ime upisano na izvod iz Centralnog biračkog spiska za to biračko mjesto.

(5) Nakon završenog testiranja izborna komisija će dostaviti Centralnoj izbornoj komisiji BiH izvještaj o izvršenom testiranju.

Član 7.

(Postupak instaliranja tehničke opreme na biračkom mjestu)

(1) Operater je obavezan da dođe na svoje biračko mjesto dan prije održavanja izbora kada izborna komisija predaje izborni materijal biračkom odboru. Predsjednik biračkog odbora će, odmah nakon što preuzme tehničku opremu od izborne komisije, istu dati na upotrebu operateru.

(2) Operater će tehničku opremu staviti u funkciju, ulogovati se na aplikacije kako bi provjerio da li su dostupne, nakon čega će istu isključiti iz rada i ostaviti na biračkom mjestu, odmah do člana biračkog odbora koji radi na identifikaciji.

(3) Tehnička oprema će u toku noći prije dana održavanja izbora biti zaključana na biračkom mjestu zajedno s ostalim izbornim materijalom pod zaštitom policije kako je propisao član 5.3 stav (4) Izbornog zakona Bosne i Hercegovine.

(4) Operater je obavezan doći na biračko mjesto sat prije otvaranja biračkog mjesta kada će tehničku opremu staviti u funkciju, ulogovati se na aplikacije kako bi oprema bila spremna za rad odmah nakon otvaranja biračkog mjesta. Aplikacije za autentifikaciju birača i transmisiju izbornih rezultata ne smiju biti korištene prije nego se biračko mjesto otvori.

Član 8.

(Postupak biračkog odbora kada operater ne može da nastavi svoj rad na biračkom mjestu)

(1) Ukoliko operater nije u mogućnosti da nastavi svoj rad u toku glasanja ili brojanja glasačkih listića, predsjednik biračkog odbora o tome obavještava izbornu komisiju. Operater je obavezan da blagovremeno obavijesti predsjednika biračkog odbora o činjenici da će napustiti biračko mjesto.

(2) Izborna komisija će, odmah po saznanju o odlasku operatera s biračkog mjesta, na biračko mjesto poslati operatera iz člana 5 stav (4) ovog Uputstva.

(3) Ukoliko operater napusti biračko mjesto u toku glasanja, a da predsjednik biračkog odbora nije na vrijeme obavijestio izbornu komisiju kako bi na biračko mjesto došao novi operater, predsjednik biračkog odbora će prekinuti glasanje do dolaska novog operatera.

Član 9.

(Postupak autentifikacije birača)

(1) Član biračkog odbora koji radi na identifikaciji birača, nakon što pronađe ime birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska, identifikacioni dokument birača predaje operateru.

(2) Operater po preuzimanju identifikacionog dokumenta, lična karta i vozačka dozvola, isti skenira na bar čitač kako bi utvrdio da li je ime birača upisano na izvodu iz Centralnog biračkog spiska za to biračko mjesto. Ukoliko je operater preuzeo pasoš tada upisuje u aplikaciju jedinstveni matični broj birača kako bi utvrdio da se ime birača nalazi na izvodu iz Centralnog biračkog spiska.

(3) Nakon što se birač potpisao na izvodu iz Centralnog biračkog spiska, operater upućuje birača da stavi kažiprst desne ruke na čitač otiska prsta kako bi izvršio svoju autentifikaciju. Ukoliko se autentifikacija ne može provesti s kažiprstom desne ruke, operater upućuje birača da na čitač otiska prsta stavlja redosljedom palac desne ruke, kažiprst lijeve ruke i palac lijeve ruke kako bi se autentifikacija birača izvršila.

(4) Nakon što je birač izvršio autentifikaciju operater vraća biraču identifikacioni dokument i upućuje birača da preuzme svoje glasačke listiće od člana biračkog odbora koji izdaje glasačke listiće.

Član 10.
**(Postupak operatera kada birač ne može da potvrdi identitet
putem autentifikacije)**

- (1) Ukoliko u toku glasanja operater kod birača nije u stanju da utvrdi identitet na osnovu otiska prsta o tome će obavijestiti predsjednika biračkog odbora.
- (2) Nakon što dobije obavijest da se za određenog birača ne može utvrditi identitet putem otiska prsta, predsjednik biračkog odbora zajedno s članom biračkog odbora ponovo utvrđuje identitet birača i popunjava Obrazac potvrda identiteta birača nakon neuspjele autentifikacije (PIBNNA), koji potpisuju predsjednik biračkog odbora i član zadužen za identifikaciju.
- (3) Izborna komisija je obavezna da na biračka mjesta dostavi po 5 (pet) obrazaca iz stava (2) ovog člana.
- (4) Birački odbor sve zadužene obrasce iz stava (2) ovog člana pakuje u kovertu s izvodom iz Centralnog biračkog spiska i PDL obrascima.

Član 11.
(Postupak biračkog odbora kod nemogućnosti autentifikacije i transmisije rezultata)

- (1) Operater u slučaju da tehnička oprema ima kvar u toku glasanja, koji on ne može da otkloni, ili da je veza sa serverima za autentifikaciju birača prekinuta, obavještava predsjednika biračkog odbora o nastaloj situaciji i poziva Glavnog operatera da mu pomogne u otklanjanju problema.
- (2) Predsjednik biračkog odbora prekida rad na biračkom mjestu dok se kvar ne otkloni ili dok se ponovo ne uspostavi veza sa serverima i postupak autentifikacije se nesmetano dalje nastavi. Predsjednik biračkog odbora o nastaloj situaciji obavještava izbornu komisiju, a ona obavještava Centralnu izbornu komisiju BiH.
- (3) Biračko mjesto u slučaju iz stava (2) ovog člana, može maksimalno biti zatvoreno 30 minuta. U slučaju da se kvar ne može otkloniti u navedenom roku, niti uspostaviti ponovo veza sa serverom za autentifikaciju birača, predsjednik biračkog odbora će otvoriti biračko mjesto za glasanje birača bez provođenja postupka autentifikacije.
- (4) Centralna izborna komisija BiH će u slučaju nemogućnosti nastavka postupka autentifikacije na biračkom mjestu, to biračko mjesto isključiti iz Pilot projekta.

Član 12.
(Dodjela korisničkih prava)

- (1) Administrator aplikacije za unos izbornih rezultata, izborne komisije osnovne izborne jedinice, je obavezan, pored redovne dodjele prava referentima za unos izbornih rezultata, supervizoru i kontrolorima izbornih rezultata, da dodijeli prava, unosa izbornih rezultata na biračkom mjestu i operateru koji će unositi izborne rezultate na biračkom mjestu.

(2) Administrator iz stava (1) ovog člana će, na osnovu informacije koju dobije od izborne komisije, do dana izbora oduzeti dodijeljena prava operateru iz stava (1) ovog člana, ukoliko ovaj odustane od rada u biračkom odboru i dodijeliti prava novom operateru.

Član 13.

(Unos podataka na izborni dan)

(1) Operater će odmah nakon što se otvori biračko mjesto, u 07.00 sati, unijeti podatak u aplikaciju da je biračko mjesto otvoreno.

(2) Ukoliko biračko mjesto nije otvoreno u 07.00 sati, operater u aplikaciju unosi podatak o razlozima kašnjenja u otvaranju biračkog mjesta i nakon što se otvori biračko mjesto unosi podatak da je biračko mjesto otvoreno s vremenom otvaranja biračkog mjesta.

(3) Operater na izborni dan unosi podatke o odzivu, koje mu dostavlja član biračkog odbora zadužen za identifikaciju u vrijeme koje odredi Centralna izborna komisija BiH, a koje će biti uvršteno u aplikaciji, te nakon zatvaranja biračkog mjesta podatak da je biračko mjesto zatvoreno.

(4) Ukoliko operater, iz tehničkih razloga, nije u mogućnosti da unese podatke iz stava (1) i (3) ovog člana, podatke će unijeti osoblje za unos u izbornoj komisiji. Predsjednik biračkog odbora je obavezan sve podatke blagovremeno dostaviti izbornoj komisiji kako bi isti bili uneseni u aplikaciju.

Član 14.

(Unos izbornih rezultata za gradonačelnika grada/načelnika općine)

(1) Operater će, odmah nakon što birački odbor utvrdi broj potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska, broj oštećenih i neiskorištenih glasačkih listića, te nakon što popuni Obrazac brojnog stanja unijeti u aplikaciju podatke za nivo gradonačelnika grada/načelnika općine, kao i za nivo gradskog vijeća/skupštine grada/općinskog vijeća/skupštine općine s Obrasca brojnog stanja.

(2) Operater će nakon što birački odbor prebroji glasačke listiće i predsjednik biračkog odbora završi popunjavanje Obrasca ZR – većinski glas u aplikaciju unijeti izborne rezultate za načelnika općine.

(3) Operater će u slučaju da aplikacija sugerira grešku kod unosa statističkih podataka kao i glasova za kandidate upozoriti predsjednika biračkog odbora da aplikacija sugerira činjenicu da izborni rezultati nisu u skladu sa svim matematičkim zakonitostima.

(4) Ukoliko predsjednik biračkog odbora preduzme radnje kojima bi otklonio nepravilnosti u izbornim rezultatima, operater će unijeti korigirane rezultate koje je predsjednik korigirao na Obrascu ZR – većinski glas.

(5) Ukoliko predsjednik biračkog odbora ne preduzme radnje kojima bi otklonio nepravilnosti u izbornim rezultatima, operater će unijeti podatke kako su evidentirani na Obrascu ZR – većinski glas.

(6) Izborni rezultati se putem „sigurnog tunela“ transferišu na server Centralne izborne komisije BiH.

(7) Nepravilnosti iz stava (5) ovog člana, će rješavati kontrolor izbornih rezultata izborne komisije, nakon što dobije obrazac ZR – većinski glas s biračkog mjesta.

Član 15.

(Unos izbornih rezultata za gradsko vijeće/skupštinu grada/općinsko vijeće/skupštinu općine)

(1) Operater će nakon brojanja glasačkih listića i popunjavanja Obrasca ZR – proporcionalna zastupljenost u aplikaciju unijeti izborne rezultate za općinsko vijeće/skupštinu općine.

(2) Operater će u slučaju da aplikacija sugerira grešku kod unosa statističkih podataka kao i glasova za političke subjekte i glasova za kandidate političkih subjekata upozoriti predsjednika biračkog odbora da aplikacija sugerira činjenicu da izborni rezultati nisu u skladu sa svim matematičkim zakonitostima.

(3) Ukoliko predsjednik biračkog odbora preduzme radnje kojima bi otklonio nepravilnosti u izbornim rezultatima, operater će unijeti korigirane rezultate koje je predsjednik korigirao na Obrascu ZR – proporcionalna zastupljenost.

(4) Ukoliko predsjednik biračkog odbora ne preduzme radnje kojima bi otklonio nepravilnosti u izbornim rezultatima, operater će unijeti podatke kako su evidentirani na Obrascu ZR – proporcionalna zastupljenost.

(5) Izborni rezultati se putem „sigurnog tunela“ transferišu na server Centralne izborne komisije BiH.

(6) Nepravilnosti iz stava (4) ovog člana će rješavati kontrolor izbornih rezultata izborne komisije, nakon što dobije obrazac ZR – proporcionalna zastupljenost s biračkog mjesta.

Član 16.

(Objava izbornih rezultata)

(1) Centralna izborna komisija BiH će objaviti zasebno rezultate iz Pilot projekta transmisija izbornih rezultata i oni će poslužiti u svrhu kontrolnih rezultata s biračkih mjesta.

(2) Izborni rezultati će biti objavljeni po proceduri propisanoj u Dijelu šest – izborni rezultati Pravilnika o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini

Član 17.

(Povrat tehničke opreme izornoj komisiji)

(1) Operater će, nakon što izvrši unos propisan u članu 15 ovog Uputstva, isključiti tehničku opremu i spakovati je kako bi bila spremna za transport. Predsjednik biračkog odbora će obavijestiti predsjednika izborne komisije da je tehnička oprema spremna za transport.

(2) Predsjednik izborne komisije će posebnim vozilom preuzeti od predsjednika biračkog odbora tehničku opremu, što će evidentirati svojim potpisima predsjednik biračkog odbora i lice koje preuzima tehničku opremu. Za potrebe preuzimanja tehničke opreme predsjednik

izborne komisije može ovlastiti posebno lice. Jedno lice može preuzeti tehničku opremu s više biračkih mjesta.

Član 18.
(Povrat tehničke opreme Centralnoj izbornoj komisiji BiH)

- (1) Centralna izborna komisija BiH će donijeti plan preuzimanja tehničke opreme od izbornih komisija, na osnovu kojeg će biti preuzeta tehnička oprema.
- (2) Tehnička oprema će biti preuzeta u sjedištu izborne komisije o čemu će biti sastavljen zapisnik o preuzimanju tehničke opreme.

Član 19.
(Ostale radnje na biračkom mjestu)

Birački odbor sve druge radnje, koje nisu propisane ovim Uputstvom, provodi u skladu s Pravilnikom o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj: 31/24 i 43/24).

Član 20.
(Stupanje na snagu i objava u službenim glasilima)

Ovo Uputstvo stupa na snagu danom objave u „Službenom glasniku BiH“, a bit će objavljeno u „Službenim novinama FBiH“, „Službenom glasniku RS, u „Službenom glasniku Brčko distrikta BiH“ i na internet-stranici Centralne izborne komisije BiH www.izbori.ba.

Broj:05-1-02-2-1873-1/24
Sarajevo, 29.08.2024. godine

Predsjednica
dr. Irena Hadžić

